

Stödet för lärande och skolgång förnyas

Lagstiftningen om stödet för lärande och skolgång i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen har reviderats. Lagändringarna och de uppdaterade läroplansgrunderna träder i kraft den 1.8.2025.

Syftet med reformen är att trygga ett tillräckligt stöd för alla barn/elever och stärka deras förutsättningar att klara av den grundläggande utbildningen med tillräckliga färdigheter. Fokus är på förebyggande åtgärder och en verksamhetskultur som bygger på inkluderande principer. Målet är att barnen/eleverna får stöd i ett så tidigt skede som möjligt i den egna gruppen.

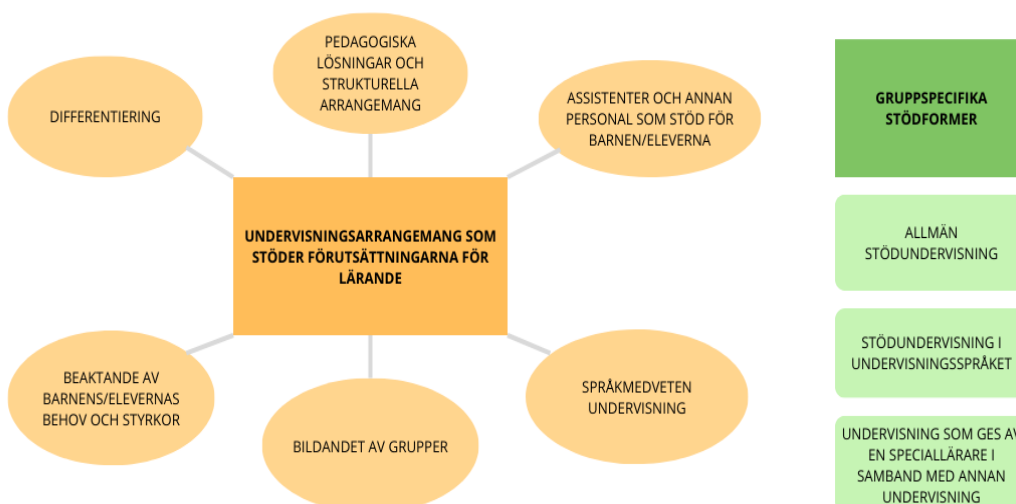
I och med reformen slopas det så kallade trestegsstödet i förskolan och den grundläggande utbildningen (allmänt, intensifierat och särskilt stöd). Stödet inom småbarnspedagogiken förändras inte. Reformen bygger på

undervisningsarrangemang som stöder barnens/elevernas förutsättningar att lära sig och gruppsspecifika stödformer.

Alla barn/elever har i första hand rätt till **gruppsspecifika stödformer** i sin egen grupp.

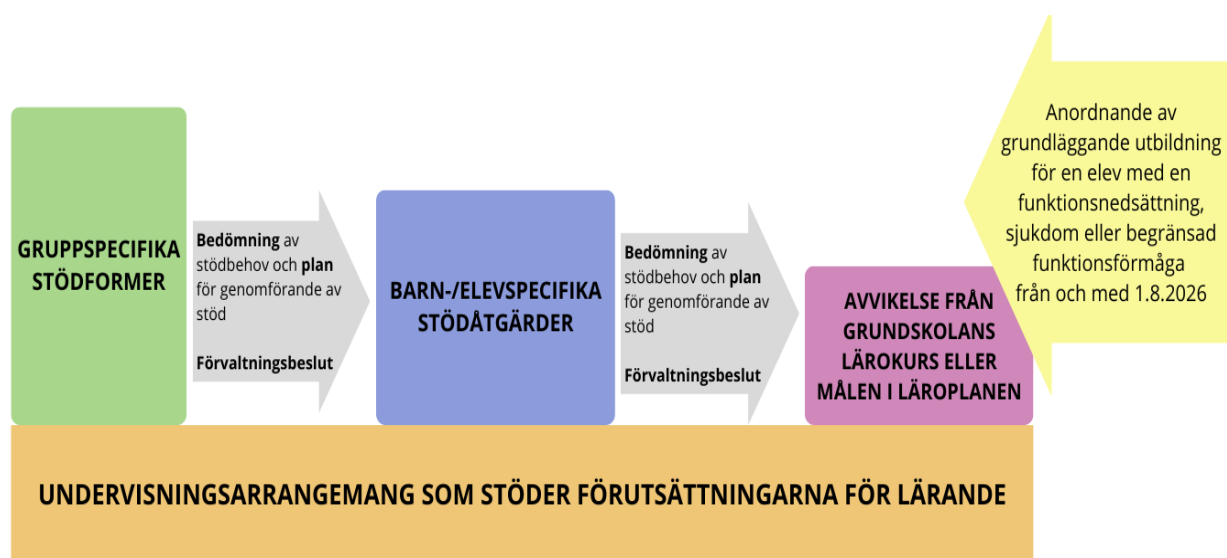
GRUPPSPECIFIKA STÖDFORMER

- Allmän stödundervisning
- Stödundervisning i undervisningsspråket
- Undervisning av en speciallärare i samband med annan undervisning

Om de gruppspecifika stödformerna inte är tillräckliga har barnet/eleven rätt till individuellt riktade **barn-/elevspecifika stödåtgärder**. Dessa är regelbunden undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp eller i specialklass, barn-/elevspecifika tolknings- och biträdestjänster samt hjälpmedel.

Åtgärder i sista hand är att **avvika från grundskolans lärokurs eller målen i läroplanen**. Innan en elev kan få ett förvaltningsbeslut om att avvika från grundskolans lärokurs eller målen i läroplanen ska eleven få undervisning av en speciallärare eller

Stöd för lärande och specialundervisning förnyas också i gymnasiet

I lagändringen som träder i kraft 1.8.2025 förtydligas bland annat hur stöd för lärande och specialundervisning genomförs, samt hur samarbete och ansvars- och arbetsfördelning ordnas.

Stöd för lärande

Hela gymnasiet ansvarar för att stöda och handleda den studerande. Den studerande och hens vårdnadshavare, grupphandledare, ämneslärare, speciallärare, studiehandledare samt rektor och studerandevårdspersonal samarbetar kring den

studerandes behov av stöd. Stöd för lärande ska vara lättillgängligt och ges så snart stödbehovet framkommer.

Stödbehovet bedöms i åk 1 och kontinuerligt under studiernas gång.

Specialundervisning

När stöd för lärande inte är tillräckligt kan specialundervisning ordnas.

Specialundervisningen är mer systematisk och har mer exakta mål än stöd för lärande.

Specialundervisning ges av en speciallärare och baseras på ett förvaltningsbeslut.

Den som antas till gymnasiet ska dock ha tillräckliga förutsättningar att klara av studierna som ingår i gymnasiets lärokurs. Inom gymnasieutbildningen är det inte möjligt att avvika från målen i lärokursen.

Vad ändras i och med reformer?

I och med reformen avskaffas det så kallade trestegsstödet (allmänt, intensifierat och särskilt stöd).

Reformen bygger på:

UNDERVISNINGSARRANG SOM STÖDER BARNENS/ELEVERNAS

FÖRUTSÄTTNINGAR ATT LÄRA SIG

- Differentiering
- Språkmedveten undervisning
- Bildande av undervisningsgrupper så att målen för undervisningen kan nås
- Skolgånghandledare och annan personal som stöd för barnen/eleverna i gruppen/klassen
- Beaktande av barnens och elevernas styrkor och stödbehov.

DE GRUPPSPECIFIKA STÖDFORMERNA är det primära stödet och gäller alla barn/elever.

- Allmän stödundervisning
- Språkstöd i undervisningsspråket
- Undervisning av speciallärare i samband med annan undervisning

De gruppsspecifika stödformerna kräver inget förvaltningsbeslut eller dokumentation. Om de gruppsspecifika stödformerna inte är tillräckliga, har barnet/eleven rätt till barn-/elevspecifika stödåtgärder.

ELEVSPECIFIKA STÖDÅTGÄRDER ÅK 1-9

1. Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning. Gäller mindre än hälften av lektionerna i ett läroämne.
2. Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp*. Undervisning i ett eller flera läroämnena helt och hållet, eller över hälften av lektionerna i ett läroämne i smågrupp.
3. Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass *. Är avsedd för elever med de mest krävande stödbehoven. Elevens huvudsakliga undervisningsgrupp är en specialklass.
4. Elevspecifika tolkningstjänster, biträdestjänster, hjälpmedel

*En klass/grupp inom allmän undervisning får ha högst 5 elever med denna elevspecifika stödåtgärd.

ATT AVVIKA FRÅN GRUNDSKOLANS LÄROKURS ELLER MÅLEN I LÄROPLANEN

Avvikelse från lärokursen eller målen i läroplanen är en åtgärd i sista hand och kräver noggrant övervägande. Att avvika från lärokursen eller målen i läroplanen förutsätter att det grupp- och elevspecifika stödet inte är tillräckligt.

Det finns tre sätt att avvika från lärokursen eller målen i läroplanen:

- Studier enligt målhelheter
- Avgränsa lärokursen eller läroplanens mål och innehåll
- Tillfällig befrielse från att slutföra lärokursen i läroämnet på grund av hälsoskäl

Att **studera enligt målhelheter** (*kallas årskursintegrerade studier fram till 1.8.2025*)

betyder att eleven framskrider i studierna i sin egen takt, men följer ändå den allmänna lärokursen. Detta gör det möjligt för eleven att framskrida i studierna antingen i snabbare eller långsammare takt än sin egen årskurs. Eleven studerar tillsammans med jämnåriga i samma klass, men elevens studier framskrider enligt målhelheter av olika omfattning i stället för de mål som ställts för årskursen.

Avgränsningen av lärokursen (*kallas individualiserad lärokurs fram till 1.8.2025*) gäller endast ett fåtal elever och ska noggrant övervägas, eftersom avgränsning av lärokursen påverkar elevens ansökan till studier på andra stadiet. Avgränsning av lärokursen övervägs först om eleven trots starka stödåtgärder, dvs. undervisning av speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp eller i specialklass, inte når kunskapskraven för vitsordet 5. Innan en lärokurs kan avgränsas bör eleven ha fått undervisning av en speciallärare i smågrupp eller av en specialklasslärare i specialklass som elevspecifik stödåtgärd. Avgränsning av lärokursen betyder att elevens framsteg bedöms enligt en muntlig skala fram till avgångsbetyget, då vitsordet automatiskt är 5 försedd med en asterisk (*).

En elev kan på grund av hälsoskäl **tillfälligt befrias från att fullgöra lärokursen** i ett läroämne. Med hälsoskäl avses en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga. Eleven kan tillfälligt befrias från att delta i lektionerna i ett enskilt läroämne veckovis under högst fyra månader.

TIDIGARELAGD LÄROPLIKT

Förlängd läroplikt kommer från och med den 1.8.2026 att heta **tidigarelagd läroplikt**.

Ett beslut om tidigarelagd läroplikt görs när barnet är 5–6 år, och gäller tills barnet slutar i förskolan. Om stödbehovet fortsätter som ett behov av elevspecifika stödåtgärderna

och att avvika från den grundläggande utbildningens lärokurs eller läroplanens mål, görs ett beslut om *undervisning för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan* (20 i §). Undervisningen ordnas enligt denna paragraf även för elever som har en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som uppkommer under den grundläggande utbildningen och är av sådan art att den skulle ha lett till tidigareläggning av elevens läroplikt när eleven var 5 eller 6 år. En elev med beslut om *undervisning för en elev med en funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan* kan studera enligt läroämnena eller enligt verksamhetsområdena.

Tidigarelagd läroplikt	Undervisning för elev med funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga (20 i §)
5-6 år, förskola	7 år ->, åk 1-9

STUDIER ENLIGT VERKSAMHETSOMRÅDEN

I undervisning som ordnas enligt verksamhetsområdena studerar eleven enligt verksamhetsområdena i stället för enligt läroämnena. Eleven övergår till undervisning enligt verksamhetsområdena först då eleven på grund av funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan och trots stödåtgärder eller avgränsning av lärokurserna inte kan studera enligt läroämnena. För varje verksamhetsområde har mål och innehåll definierats noggrannare än tidigare i grunderna för läroplanen (kap.5.4.1)

Smågrupp och specialklass i åk 1-9

Smågrupp

1. För elever med förvaltningsbeslut om “Undervisning som ges av en speciallärare delvis i smågrupp och i samband med annan undervisning”

- Denna stödåtgärd svarar på ett lättare, men regelbundet stödbehov.
- Eleven får undervisning av en speciallärare mindre än hälften av lektionerna i ett läroämne i en smågrupp.
- Elevens “hemklass” är en undervisningsgrupp/klass inom allmän undervisning.
- Klass- eller ämnesläraren har huvudansvaret.
- Undervisningen som ges av speciallärare genomförs i regel i smågrupp, men kan också genomföras i elevens egen klass som samundervisning mellan lärare och speciallärare.

2. För elever med förvaltningsbeslut om “Undervisning som ges av en speciallärare eller specialklasslärare i smågrupp”

- Denna stödåtgärd svarar på ett mer övergripande och omfattande stödbehov som påverkar lärandet och skolgången.
- Eleven får undervisning av en speciallärare eller specialklasslärare i ett eller flera läroämnen helt och hållet eller mer än hälften av lektionerna i ett läroämne i en smågrupp.
- Eleven studerar en del av läroämnena i en vanlig klass och en del av läroämnena i en smågrupp.
- Elevens “hemklass” är en undervisningsgrupp/klass inom allmän undervisning.
- Klass- eller ämnesläraren har huvudansvaret, medan specialläraren/specialklassläraren har ansvaret för smågruppsundervisningen.
- Maximiantalet på 5 elever i en klass/grupp inom allmän undervisning gäller elever som har denna elevspecifika stödåtgärd. Begränsningen gäller alla

läroämnena och lektioner som eleven studerar i klass/grupp inom allmän undervisning.

Specialklass

3. För elever med förvaltningsbeslut om “Undervisning som ges av en specialklasslärare i en specialklass”

- Denna stödåtgärd svarar på de allra mest krävande och omfattande stödbehoven. Gäller bland annat elever som studerar enligt verksamhetsområdena.
- Elevens “hemklass” är en specialklass.
- Specialklassläraren har huvudansvaret.
- I en specialklass får det finnas högst 10 elever. Det får finnas högst 8 elever som deltar i undervisning (enligt 20 i § 1 mom) eller högst 6 elever som deltar i undervisning enligt (20 i § 2 mom).
- Elever i specialklasser kan som pedagogiska arrangemang för enskilda lektioner delta i undervisningen i en vanlig klass.
- När elever i specialklasser deltar i lektioner i en klass/grupp inom allmän undervisning ska bestämmelserna om maximiantalet på 5 elever beaktas.

Vad betyder förändringarna för elever/barn med ikraftvarande stödbeslut?

Förskoleundervisning

För barn som omfattas av intensifierat eller särskilt stöd inom småbarnspedagogiken så fortsätter stödet inom den eventuella småbarnspedagogiken som kompletterar förskoleundervisningen. Om barnet byter enhet görs ett nytt förvaltningsbeslut för den

kompletterande småbarnspedagogiken. För stödet för lärande och deltagande i förskoleundervisning görs en bedömning av barnets stödbehov. En del av barnen inom det intensifierade stödet kommer från och med 1.8.2025 att få gruppsspecifikt stöd och i dessa fall uppgörs inga pedagogiska dokument. För barn i behov av barnspecifika stödåtgärder gör barnets lärare i samarbete med barn och vårdnadshavare en bedömning av barnets stödbehov och en plan för genomförande av stöd. Vårdnadshavare och barn hörs innan bedömningen och planen tillställs chef för småbarnspedagogik och förskola för förvaltningsbeslut.

Reformen omfattar en övergångsperiod från den 1.8.2025 till den 31.8.2026. Under övergångsperioden uppdateras nuvarande stödbeslut i enlighet med den nya lagstiftningen. Detta innebär att barn med intensifierat och särskilt stöd får sin situation utvärderad och lämpliga stödåtgärder övervägs utgående från den nya lagstiftningen. Samarbetet mellan lärare, speciallärare och vårdnadshavare är viktigt under övergångsperioden.

Besluten om den förlängda läroplikt uppdateras i enlighet med den nya lagstiftningen först från och med 1.8.2026, då också begreppet förlängd läroplikt ändras till **tidigarelagd läroplikt**.

Grundläggande utbildning

För elever som omfattas av intensifierat eller särskilt stöd fortsätter stödet för lärande och skolgången som vanligt tills det gjorts en ny bedömning av elevens stödbehov. En del av eleverna inom det intensifierade stödet kommer från och med 1.8.2025 att få gruppsspecifikt stöd, och i dessa fall uppgörs inga dokument. För elever i behov av elevspecifika stödåtgärder gör elevens lärare i samarbete med elev och vårdnadshavare en bedömning av elevens stödbehov och en plan för genomförande av elevspecifikt stöd. Vårdnadshavare och elev hörs innan bedömningen och planen tillställs undervisningschefen för förvaltningsbeslut.

Reformen omfattar en övergångsperiod från den 1.8.2025 till den 31.8.2026. Under övergångsperioden uppdateras nuvarande stödbeslut i enlighet med den nya lagstiftningen. Detta innebär att elever med intensifierat och särskilt stöd får sin situation utvärderad och lämpliga stödåtgärder övervägs utgående från den nya lagstiftningen. Samarbetet mellan lärare, speciallärare och vårdnadshavare är viktigt under övergångsperioden.

Besluten om den förlängda läroplikt uppdateras i enlighet med den nya lagstiftningen först från och med 1.8.2026, då också begreppet förlängd läroplikt ändras till **tidigarelagd läroplikt**.

Hur förbereder sig Korsholm för reformen?

Personalen i förskolorna och skolorna informeras kontinuerligt om reformen.

Bildningsutskottet och kommunstyrelsen har under våren informerats om reformen.

De lokala läroplansgrunderna uppdateras före den 1.8.2025 som ska godkännas av svenska och finska bildningssektionerna.

Vid frågor kan du vända dig till:

- Skolans rektor, elevens klasslärare/klassföreståndare, elevens speciallärare
- Ledare för småbarnspedagogik och förskola, personal inom förskoleundervisningen, barnets speciallärare inom småbarnspedagogik
- Serviceledare för småbarnspedagogik och förskola, Britt-Marie Hedström
- Koordinerande speciallärare, Marielle Hahto

[Vanliga frågor om förnyandet av stödet - OKM - Undervisnings- och kulturministeriet](#)

